

RENAȘTEREA

Trecut în registrul special dela Tribunalul Cluj, Secția III, sub Nr. 111-1938.

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Bun de imprimat

PROTESTANȚII ÎN ROMÂNIA

Sub acest titlu, *Canon Douglas*, unul dintre cei mai buni prieteni ai României și unul dintre promotorii apropierei Bisericii anglicane de cea ortodoxă, fiind chiar secretarul general al Consiliului Bisericii Anglicane pentru relațiile cu străinătatea, a publicat o interesantă scrisoare în cunoscuta foaie bisericească *The Guardian* din 27 Ianuarie 1939. O reproducem în întregime și ca un omagiu pentru acest vajnic luptător și neînfricat propagandist al unui ideal de unire bisericească.

Domnule Director,

„Vă rog să-mi dați voce a mă referi la delegația, ce a încercat să fie primită de *Regele Carol* în timpul vizitei oficiale, ce a făcut Regelui nostru, precum și la lămuririle, ce au fost comunicate presei. Decretul în contra căruia a protestat delegația în numele misiunilor baptiste, adventiste ș. a. din România, prevede numai interzicerea propagandei pentru doctrine subversive, adică un fel de comunism creștin și o campanie agresivă de prozelitism iconoclastic, atacându-se credința și cultul Bisericii autohtone.

Baptiștii din România își găsesc o obligație să denunțe erorile Bisericilor autohtone în mod public și într-o așa manieră, încât au provocat tulburări generale și chiar ciocniri, neconținut de 20 de ani încoace. În cele din urmă Statul s'a văzut obligat, pentru a salva pacea internă, să intervină. În România dinainte de războiu erau numai câteva sute de baptiști, iar în provinciile din Ungaria și Rusia, cari s'au alipit în 1919 formând România nouă, numai câteva mii. Chiar mărturia Dr.ului Rushbrooke, delegatul baptist pentru Europa (vezi p. 10 și 11 din cartea sa: *Some chapters of european baptist History*, Kingsgate Press) spune: „Comunitatea baptistă este cea mai caracteristică expresiune a protestantismului anglo-saxon; poate ar trebui să zic a religiei anglo-saxone“; (vezi și pagina 163 din cartea sa „*The*

Baptists in Europe“ Carey Press 1923): „Deoarece însăși esența acestei denominațiuni duce pe baptiști, în căutarea lor de prozeliti, la ciocniri inevitabile cu autoritățile“. Într'adevăr de prezent baptiștii din România, cari constituie mult mai puțin decât 1% din populația sa, se prezintă ca un partid de țărani cu stare a unei biserici anglo-saxone cutropitoare, a cărei bază este în America, iar agitația ce se face astăzi în numele lor pare a fi nu atât o cerere pentru libertate religioasă, ci o pretenție de a putea face un prozelitism iconoclastic desmățat.

Dacă baptiștii ar consimți să abandoneze campania prezentă, ei nu vor avea de ce să se teamă din pricina Decretului. Ei vor avea nu numai libertatea de a se închina, conform tradiției lor, de a predica evanghelia lor specială și de a primi în sânul comunității lor pe toți acei, ce se simt atrași de doctrina lor, ci Statul îi va plasa pe un teren de paritate cu Bisericile autohtone ale Țării, adică cea ortodoxă, cea romano-catolică, calvinistă, luterană și unitariană și se vor bucura de aceleași drepturi ca și ele. (adică libertatea cultului; nota redacției.)

Acel mare creștin Dr. John Mott ne asigură, că nicăiri în lume în momentul de față nu este o necesitate mai urgentă decât în Balcani, ca spiritul mișcării ecumenice care interzice prozelitismul iconoclastic să izbândească și ca toți creștinii să se unească pentru a aduce împărăția lui Dumnezeu pe pământ. Din fericire Bisericile evanghelice autohtone din România, calvinistii și luteranii, cari numără respective 880.000 și 250.000 de credincioși, trăiesc și lucrează în deplină armonie pentru acest scop cu frații lor ortodocși și catolici. Ar fi oare imposibil, ca măcar în ceasul al 11-lea, baptiștii să se gândească ceva mai mult asupra campaniei ce duc

în prezent, și redeschizând cele 1635 case de rugăciuni, pe cari le-au închis atât de dramatic ca o demonstrație, să întindă mâni de adevărată frățietate către creștinii autohtoni, pentru a ajuta pe Regele Carol și Statul român întru zidirea unei României cu adevărat creștine?“

John Douglas.

Scrisoarea eminentului canonic din capitala Angliei este vrednică de a fi remarcată, atât prin adevărurile ce le restabilește, cât și prin demascarea acelei acțiuni baptiste primejdioase, pe care o califică drept un prozelitism desmățat. Nu ne îndoiim, că prin această scrisoare s'au putut risipi aprehensiunile din opinia publică engleză, tendențios informată de către cei ce se cred în România ca într'o țară fără stăpân. Baptistismul s'a dovedit o sectă tulburătoare a ordinii și liniștii interne, și de aceea reglementarea ce i-a dat-o P. S. Episcop *Nicolae Colan*, cu toată competența și simțul răspunderilor, a fost perfect justificată. O dovedește încă odată cuvântul autorizat și obiectiv al distinsului canonic John Douglas.

Pomenirea lui Vasile Goldiș.

Duminea trecută s'au împlinit 5 ani dela moartea marelui fruntaș național Vasile Goldiș. Parastasele ce s'au săvârșit cu acest prilej la mormântul din Arad, în București și alte centre, au rememorat figura impozantă a bărbatului, care s'a ilustrat ca puțini alții în luptele noastre pentru neam și lege. Biserica noastră a avut în el pe apărătorul de talent și neînduplecat al ortodoxiei, în care vedea temelul desvoltării spirituale a neamului întreg. Iar idealurile sfinte românești au fost servite de el cu cea mai fină inteligență și pregătire politică din câte s'au putut revela

Continuarea pe pagina a 2-a.

EVANGHELIA

Matei 6, 14-21.

Nu li se poate îmbia o hrană sufletească mai potrivită celor ce intră pe calea postului, decât mănunchiul de învățături dumnezeiești cuprinse în această sf. Evanghelie.

Postul preconizat de biserică nu trebuie să fie numai al trupului. Azi nu mai tăgăduște nimeni marea importanță a postului pentru sănătatea trupeză și doctorii își unesc îndemnul cu ale bisericii, preamărindu-i roadele. Dar mai presus decât sănătatea trupului e sănătatea sufletului și de aceea postul trupeză trebuie însoțit de post duhovnicesc.

Caracterul duhovnicesc al postului îl dă virtutea iertării greșelilor deaproapelui și râvna după comori cerești. Cea dintâi ne vindecă de păcat, cea de a doua împrumută vieții țeluri nobile. Căci — în fond — ori ce iertare e osândirea propriei noastre păcătoșenii și ori ce bine săvârșit în lume e comoară adunată pentru viața de dincolo.

Cea de a treia admoniere cuprinsă în dumnezeieștile cuvinte ale Evangheliei raportată la zilele noastre ne desvăluie babilonia concepțiilor și atitudinilor ce domnesc azi în lume. Azi nu mai e lăudat și admirat cel ce postește, ci compătimit și batjocorit. Faptul acesta dă măsura decadentei lumii moderne. Mântuitorul vorbea unor oameni, cari — oameni fiind și răi fiind — săvârșeau păcatul, dar îl urau și se luptau împotriva lui. Dovadă admirația pentru cei ce posteau.

Azi trăim într'o lume, care iubeste păcatul și desfrânarea, de aceea batjocorește pe cei ce se luptă împotriva lor cu ajutorul postului. Nu ne putem mira deci de mulțimea trupurilor și sufletelor botnave.

În timpul dintre moarte și înviere Mântuitorul s'a pogorât în iad și a deslegat cătușele dreptilor, cari se găseau acolo. Cele șapte săptămâni de post să fie pentru noi o pogorâre în adâncul sufletului cu nobila năzuință de a descătușa pornirile noastre cele bune: răbdarea, generositatea, pacea, bunînțelegere.

Căci nu ceea ce intră în gură spurcă pe om.

Totuși învățătura dumnezească și dumnezeasca pildă ne sunt dovadă că pornirilor celor rele ale mădulărilor noastre trebuie să le punem frâna celui mai aspru post.

I. G.

în Ardeal, la generația veche. Pregătirea și izbânda actului măreț de unire din 1918 i se datorește în cea mai mare parte lui Vasile Goldiș. De aceea re-

cunoștința noastră nu va putea înceta niciodată față de acest ctitor religios și național. Tineretul îl va avea ca un exemplu cald în năzuințele lui idealiste!

Pavilionul României va fi un semn evident al afecțiunii țării noastre pentru Statele Unite, va fi în același timp o mărturie elocventă și statornică a prieteniei dintre poporul român și cel american.

Salut deci, cu cea mai mare satisfacție această participare și fac urările Mele cele mai în sufletește ca această nobilă idee de înfrățire a popoarelor să fie astfel complet realizată“.

Mesajul Suveranului către poporul american.

În seara de 12 I. c. M. S. Regele Carol II-lea a rostit la Radio un discurs — retransmis de cele 400 posturi americane — în legătură cu participarea României la expoziția universală din New-York. Iată cuvintele Suveranului nostru:

„România a răspuns spontan și cu cel mai mare entuziasm la invitația adresată de Statele Unite ale Americii pentru a participa la Expoziția Universală dela New-York. Acceptarea României a fost inspirată de sentimente de profundă admirație, dat fiind că poporul român este convins că această mare manifestare internațională va contribui la o mai bună înțelegere între popoare și ca atare va permite îmbunătățirea și strângerea legăturilor de prietenie dintre diferitele națiuni.

România urmează cu statornicie, calea dezvoltării bunelor relații, a bunei înțelegeri și a păcii dintre oameni și, astfel, ea este totdeauna gata să participe la orice manifestare, care poate promova aceste virtuți umanitare.

Printr-o cunoaștere mai adâncă a obiceiurilor și produselor românești, se poate ajunge la sentimente de respect și afecțiune pentru țara noastră.

Sub acest imbold Țara Mea a hotărât să participe la această nobilă și folositoare manifestare a culturii.

Sunt mândru că opera de Renaștere a României, întreprinsă cu atâta curaj și hotărâre de oameni bine intenționați, începe să dea roade dintre cele mai bune, îngăduindu-ne astfel să luăm parte cu reală mândrie la această Expoziție Internațională.

Pavilionul României dela New-York va înfățișa străduințele noastre continue către progresul social-general al țării. El va arăta că România, așezată la răscrucea atâtor civilizații, a reușit, în ciuda luptelor de secole pentru apărarea sa națională, să creeze pentru sine o civilizație națională specifică, de care este, cu drept cuvânt, mândră.

Pe acest trecut ne întemeiem în eforturile noastre continue către progres și dorim să înfățișăm această dezvoltare neîntreruptă, lumii întregi. Faptul că această manifestare are loc în Statele-Unite ale Americii, este un nou prilej pentru Mine și pentru țara Mea de a reînnoi sentimentele de prietenie, care leagă națiunile noastre. Nu vom uita niciodată că în rândurile cetățenilor americani se găsesc foarte mulți de origine română și că ei alcătuiesc legătura care ne unește și intensifică interesul participării noastre la Expoziția din New-York.

Programul bisericesc și școlar al noului guvern.

„În ce privește Cultele și Artele ne propunem următorul program de înfăptuire:

Vom protege Biserica Națională Ortodoxă Română, dominantă în Stat, precum și Biserica Română Greco-Catolică.

Vom modifica legea pentru regimul general al cultelor din 1928, punându-o în concordanță cu principiile Constituției Regele Carol al II-lea și vom întocmi regulamentul acestei legi.

Lucrăm la legea pentru salarizarea clerului de toate categoriile.

Se vor completa locurile vacante de preoți și de funcționari eclesiastici: se vor înființa parohii și posturi noi, acolo unde trebuințele locale necesită.

Toate cultele minoritare, istorice și legal recunoscute, se vor bucura, ca și în trecut, de toate garanțiile acordate de Constituție și de legile în vigoare.“

*

„În domeniul învățământului pornind dela principiul unei cât mai largi dezvoltări a școlii primare, vom înlesni păturei țărănești accesul la școală prin extinderea monopolului asupra tuturor manualelor de curs primar, așa ca să punem la îndemâna celor săraci și merituosi cărți

gratuite, iar celorlalți puțin costisitoare.

Vom realiza, pe teren, practicitatea învățământului primar, făcând să varieze preocupările și îndelnicirile practice după regiunea geografică în care este așezată fiecare școală.

Cursul supraprimar va fi cu deosebire transformat în acest sens, devenind în totul practic.

Copiii, cari se disting la învățatură, vor fi selecționați cu îngrijire, iar Statul îi va urmări tot timpul studiilor lor, pentru ca adevăratele valori să aibă posibilitatea de a se dezvolta și de a reînnoi necontentit elita conducătoare a țării.

Școala secundară teoretică va fi astfel organizată ca să ajute acest proces de formare a personalităților. Vom stabili în fiecare ținut câte un liceu de selecție care va funcționa după anumite norme, cu un corp profesoral special ales și unde nu vor putea fi primiți și nu vor putea rămâne decât elevii cari îndeplinesc condiții speciale de sânguință, de dezvoltare intelectuală și morală.

Răspunzând cerințelor vremii, vom da o deosebită atențiune învățământului profesional, care va fi radical schimbat, dobândind organizarea lui firească. Acest învățământ este menit, în concepția noastră, să creeze meșteșugarul român, să ajute la românizarea clasei meseriașilor și a micilor negustori din țară.

FOILETON

Locul de reședință al primilor oameni.

Paradisul biblic (Geneza II, 8—17).

Omul creat de Dumnezeu a fost înzestrat cu o mulțime de calități superioare celorlalte ființe vii. Acestea, fie că sunt imanente naturii lui primordiale perfecte, fie că sunt daruri supranaturale divine, îi garantează o viață fericită în sensul strict al cuvântului. Este dar firesc, ca și locul unde avea să viețuiască omul ieșit din mâinile creatorului, prin aspectul lui extern, prin bogăția lui, să fie plin de măreție, să facă posibilă fericirea materială omenească. Și într'adevăr autorul biblic într'o descriere plastică ne arată, că excepționala grijă divină, care caracterizează actul creațiunii omului, caracterizează și înfrumșetarea și dotarea locului destinat lui de Dumnezeu pentru viețuire.

„Și au sădit Dumnezeu Raiu în Eden către răsărit; și au pus acolo pe omul pe care l-au făcut.

Și au făcut Dumnezeu să răsară încă din pământ tot pomul frumos la vedere și bun la mâncare; și pomul vieții în mijlocul Raiului și pomul științei binelui și al răului.

Și rău ieșea din Eden, ca să ude Raiul, care se împarte în patru râuri.

Numele unuia Fison; acesta înconjoară tot pământul Evilatului; acolo este aur.

Și aurul pământului aceluia este bun, și acolo este rubin și piatră verde.

Și numele râului celui de al doilea Ghcon; acesta înconjoară tot pământul Etiopiei.

Și râul cel de al treilea Tigru; acesta curge spre Asiria. Iară râul al patrulea Eufrat.

Și au luat Domnul Dumnezeu pe omul, pe carele l-au făcut și l-au pus în Raiul desfătării, să-l lucreze și să-l păzească.

Și au poruncit Domnul Dumnezeu lui Adam zicând: din tot pomul care este în Raiu, să mănânce;

iară din pomul științei binelui și al răului, să nu mănâcați dintr'ânsul, că ori în ce zi veți mânca din el cu moarte veți muri“ (Gen. II, 8—17).

Urmărind cu atențiune aceste 10 versete biblice, reținem următoarele: strămoșul nostru a fost așezat de Creator într'o grădină frumoasă și bogată; acea grădină (Raiul), nu era nici în Lună, nici în Marte, sau în vre-o altă planetă, ci pe Pământul nostru; autorul biblic cunoștea încă locul unde a fost așezată, încercând să-l determine mai deaproape din punct de vedere geografic.

Știința zilelor noastre, în general, și cea teologică, în special, însă, nu se mulțumește numai cu câteva constatări sumare evidente pentru oricine, ci se năzuiește să aducă cât mai multă lumină în

această problemă, care se referă la primele începuturi ale existenței neamului omenesc și la primele raporturi dintre om și Dumnezeu. Citatele versete biblice, sunt obiectul unor studii întinse și migăloase, sunt punctul de plecare pentru o seamă de investigații asupra unei epoci și împrejurări de viață omenească, dela cari nu ne-a rămas nici o urmă în afară de povestirea biblică. Cu toate că rezultatele obținute până acum în această direcție de cercetări sunt infime, de multeori chiar contradictorii, nici pe departe nu sunt în măsură să descurajeze. Necunoscutul, prin tainele cari le cuprinde, este atractiv, întrefine avântul și nădejdea succesului. Da, avem și câteva raze de lumină în urma atâtor străduințe, cu atât mai importante pentru noi, cu cât întunerecul necunoașterii, pe cari l-au străpuns, a fost mai profund, mai greu de înlăturat. Mulțumită lor, tabloul deși încă nedesăvârșit, pe care ni l-am format asupra începutului vieții umane pe Pământ, este mai apropiat de sufletul nostru.

Asupra acestor strădăni și rezultatelor dobândite voesc să stăruie în studiul de față.

I. Autenticitatea textului biblic (Gen. II, 8—17)

Biserica iudaică, Mântuitorul, apostolii, sf. părinți și biserica creștină a tuturor timpurilor atribuie acest text lui Moise, autorul Pentateuchului. Este părerea unanimă că Moise a cunoscut aceste

De aceea pornind dela acest principiu, învățământul profesional se va temeia pe necesitățile de dezvoltare ale industriei și meseriilor românești înlăturând caracterul teoretic pe care îl are astăzi și căpătând o altă structură decât cea de acum.

Pentru ajutorarea Statului în opera sa de dezvoltare a culturii naționale, vom încuraja inițiativa particulară, în măsura în care ea servește scopului propus. De aceea vom reorganiza învățământul privat luând toate măsurile de control pentru buna și serioasa lui funcționare. Pentru profesorii școlilor private cari vor fi selecționați printr'un examen special de capacitate, vom aviza la un anumit sistem de stabilire a drepturilor la pensie după modelul asigurărilor sociale.

Creația științifică, prin ajutorul institutelor universitare, va primi încurajarea trebuitoare. Vom continua a veghea asupra strictei îndepliniri a îndatoririlor profesorilor și studenților, cari în Universitate se găsesc în slujba aceluiaș ideal național și științific.

Vom contiona opera pe care *M. S. Regele* și Guvernul au făcut-o, dând studenților înlesniri de traiu și posibilități largi de continuare și adâncire a studiilor. Aceasta bine înțeles pentru cei cari vor să învețe.

Pentru membrii Corpului didactic, cei dintâi chemați să realizeze opera de luminare și educare a poporului, vom stabili modalități speciale de pregătire și de răsplată a meritului și a muncii.

În acest scop, la școlile superioare, vom înființa, pe lângă secția învățământului secundar, încă o secție, anume aceea a învățământului primar, de unde vor eși învățători absolvenți cu o înaltă pregătire pedagogică și dintre cari se vor recruta toate organele de control din învățământul primar, precum și directorii de școli primare, cari, în viitor vor avea și alte atribuțiuni pe lângă cele administrative.

Pentru profesorii secundari, vom institui concursuri de agregatie în baza cărora se vor recruta inspectorii, directorii de școli secundare, conferențiarii dela școlile normale superioare și dela liceele de aplicație."

„Frontul Renașterii Naționale“ la acțiune.

Inscrierile în „Frontul Renașterii Naționale“ continuă, în aceeași atmosferă de încredere și entuziasm. După o primă numărătoare care s'a făcut acum vreo zece zile, d. ministru de interne a putut anunța, cu nemărginită bucurie, că adeziunile înregistrate depășesc cu mult cel mai mare număr de voturi care s'a exprimat vreodată într'o consultație electorală, cu deosebirea că în loc să se distribuie între organizații de interese, după culoarea politică, merg toate, forțe unite, către înjgheburăa unui front de acțiune comună.

Probabil că până astăzi numărul adeziunilor la „Frontul Renașterii Naționale“ s'a îndoit.

Mergem, desigur, către o a doua consultație plebiscitară, în mai puțin de un an dela elaborarea noii Constituții.

Ceeace înseamnă că regimul de guvernare statornicit prin Constituție de *M. S. Regele*, este ratificat, cu unanimitate, de voința populară.

După ședința Consiliului Superior din săptămâna trecută, s'a pășit la îndeplinirea tuturor formalităților de constituire a „Frontului Renașterii Naționale“, până în cele mai mici ramificații.

Se vor desemna conducătorii de ținuturi, și apoi cei de județe, iar ultima etapă va fi organizarea celulelor locale.

Cu aceasta, „Frontul Renașterii Naționale“ va putea trece la acțiune.

Cadrul în care se va desfășura activitatea de viitor a fost definit.

Nu este vorba numai de organizarea vieții politice a națiunii.

Organizația „Frontului“ va face legătura între masse și conducerea de stat. Prin ele se vor exprima desideratele populare care îmbrățișează interesele generale.

„Frontul“ va fi și o organizație de propagandă. Dar, mai presus de toate, „Frontul Renașterii Naționale“ trebuie să fie o organizație de muncă. Muncă stăruitoare, pe toate terenurile, pentru ridicarea țării.

La această muncă în comun, în folos obștesc, este chemată întreaga țară.

Inițiativele locale trebuiesc promovate. Atâtea energii creatoare se irosesc nefolosite. Un program întreg

de lucru își așteaptă realizarea. Pe ogorul destelenit de prima brazdă pe care a tras-o *M. S. Regele*, trebuie să lucreze cu hărnicie munca românească, pentruca ogorul să rodească.

La pilda de sus, țara a răspuns cu toată hotărârea de a urma îndemnul la muncă și la jertfă.

Misiunea „Frontului Renașterii Naționale“ va fi de a îndruma această dorință comună de muncă pe teren constructiv.

Țelurile care trebuiesc împlinite sunt cunoscute.

Echipele de lucru sunt constituite. Îndrumătorii au fost selecționați, după cele mai bune criterii, în cadrul profesiunilor și pe meritul de muncă.

„Frontul Renașterii Naționale“ pornește cu avânt și cu toți sorții de izbândă la acțiune.

INFORMAȚIUNI

Culte și praznicele naționale.

Spre a pune capăt odată confuziunilor din trecut în ce privește data Cultelor față de Stat, un jurnal recent al Consiliului de miniștri dispune că toate confesiunile sunt obligate să officieze servicii religioase în bisericile lor, atât la solemnitățile naționale cât și la acelea ale Casei domnitore.

Firește, rămâne mai departe în vigoare dispoziția veche că reprezentanții autorităților de Stat vor participa la serviciile oficiate de biserică noastră. Aceasta e o datină istorică, ce nu poate fi alterată prin nici o pretenție a celorlalte strane. Căci numai o singură biserică poate da Statului asistență religioasă și ea nu-i poate veni decât exclusiv dela aceea care reprezintă aproape totalitatea neamului și trecutul lui de glorie.

† **Papa Pius XI-lea.** Capul Bisericii romano-catolice, Papa Pius XI. a încetat din viață în ziua de 10 l. c. Venerabilul

ierarh în vârstă de 82 ani este jelit de toți credincioșii săi, fiind unul din cei mai populari în seria Papilor, cari l-au precedat în scaun. Italian de origină, pe nume Achille Ratti, defunctul era arhiepiscop de Milano când fusese ales Patriarh al Romei. Om de o vastă cultură, inteligență vie și creatoare, Pius XI. va rămânea în istoria catolicismului ca o figură mare datorită faptului istoric, că a rezolvit, de acord cu Mussolini, insolubila chestiune romană. Prin tratatul dela Lateran din 1929 a fost restabilit Statul papal, iar prin Concordatul încheiat tot atunci s'au reglementat raporturile bisericii cu regatul italian, evident în favoarea celei dintâi.

În ce privește România, răposatul Papă a făcut jertfe mari,

date de istorie străveche din tradiția neamului său privită prin prisma inspirației divine. În tradiție prin transmitere verbală din neam în neam s'a păstrat amintirea viețuirii omenesti în Raiul fericii, înainte de căderea în păcat. Amintirea, fără îndoială, în cursul atâtor milenii, s'a alterat, dar prin intervenția noii descoperiri divine în scrierea lui Moise se purifică, reprezentând adevărul istoric intact, desfăcut de învelișul mitic. Amintirea a trebuit să fie un bun comun al tradiției tuturor popoarelor vechi, precum de fapt ne și putem convinge, în toate aceste tradiții însă întrerupându-se firul legăturii cu Dumnezeu, îmbracă forma aberațiilor religioase păgâne, întunecând aproape cu desăvârșire realitatea istorică. Din aceste tradiții Moise nu se putea inspira. Privite cu multă atențiune ele însă vin să întărească adevăritatea relației Mozaice.

În secolul XIX-lea o seamă de teologi protestanți și apuseni încep să conteste autenticitatea versetelor Geneza II, 10—14, pasagiul privitor la locul unde a fost așezat Raiul.

Astfel Hummelauer consideră v. 10—14 drept o glossă intercalată ulterior de un transcriitor.¹⁾ Protestantul Gunckel merge și mai departe, scoțând pur și simplu aceste versete din text, punându-le pe margine. Motivul: pasagiul 10—14 ar întrerupe firul expunerii.²⁾ Procksch ajunge la concluzia că întreg pasagiul II, 9—15 trebuie considerat ca o

construcție aparte adausă ulterior textului, câtă vreme originalul nu cunoaște legea stilistică, de a se expune întâi programatic orice problemă și numai pe urmă a o privi în toată extenziunea ei. Necunoașterea acestei legi stilistice a determinat și accentuarea lipsei de unitate între Gen. II 8 și 15, sau a le înfățișa ca dublete.³⁾ La fel se exprimă teologii Dier, Schlägel, Rieszler, Budde, Wellhausen.⁴⁾

Meinhold, deși crede că se poate presupune intercalarea pasagiului încriminat, găsește o piedecă serioasă în împrejurarea că metrica v. 10—14 este identică cu contextul⁵⁾. Impotriva părerii amintitilor teologi se exprimă categoric protestantul cu renume mondial Ed. König, caracterizând argumentarea critică, a fi foarte șubredă, câtă vreme diferența formală între II 10—14 și context este naturală prin diferența ce rezidă între o expunere istorică și alta descriptivă. Deci autorului biblic nu i se poate contesta pasagiul, cu atât mai mult, că nimic nu ne îndreptățește a presupune că Moise n-a avut posibilitatea să cunoască locul unde a fost așezat Raiul.⁶⁾

Alături de König stau majoritatea teologilor protestanți cari n-au fost ademiniți de mirajul criticii liberale, care îmbucătățește Pentateuchul într'o mulțime de părțicele de proveniență diferită ca autor și timp. Adevărul tradițional se menține intact pe poziție. De fapt Moise ca scriitor al tra-

diției străvechi, este cel mai în măsură să ne dea date precise asupra locului de reședință al primilor oameni. Este doar știut, că scriitorii posteriori își dau toată silința, de a se acomoda scrierilor acestuia. Autoritatea lui Moise este atât de mare în conștiința posterității iudaice, încât nimeni n-ar fi riscat să schimbe sau să adauge ceva la ceea ce el a scris. Și chiar dacă ar fi voit cineva să facă acest lucru, din ce izvor s'ar fi putut inspira? N-ar fi avut altă posibilitate decât să apeleze la tradițiile străvechi babilonene, asiriene și egiptene. Faptul n'ar fi scăpat controlului poporului legat prin toate fibrele vieții lui spirituale de legea lui Moise și ar fi fost imediat sancționat. Cum ar fi putut apoi presupusul transcriitor inspirându-se din tradiții păgâne, să imprime unei povestiri caracterul atât de pur monoteist, atât de identic cu al cărții lui Moise? Cum am putea presupune că preoțimea și profeții iudei, au suferit ca un îndrășneț adaus, să se perpetueze în Lege? Iată tot atâtea greutăți imposibile de înlăturat. Este accesibilă o asemenea intercalare ulterioară, numai pentru raționalismul critic, care neagă inspirația cărții sfinte, neagă caracterul supranatural al creștinismului, explicându-l prin evoluția vieții religioase naturale a omenirii. În asemenea împrejurări părerea nu reprezintă nimic deosebit, este un moment care se încadrează perfect în concluzia trasă anticipat.

prin danii de biserici și înălțare de școli, pe seama bisericii gr.-catolice. Inmormântarea a avut loc în 14 c. Dumnezeu să-l odihnească în pace.

A ars o mănăstire. În ziua de 8 I. c., s'a produs un incendiu la mănăstirea Slatina, de lângă Fălticeni, una din ctitoriile lui Alexandru Lăpușeanu. Focul a luat naștere dela coșul lăptăriei mănăstirii și a distrus 40 chilii din cele 80, apoi clădirea în care se afla stăreția. Cu mare greutate posturile de pompieri venite în ajutor din mai multe puncte, au stins focul. Tezaurul cu obiecte prețioase a fost salvat. Totuși pagubele se urcă la câteva milioane Lei.

Iată cum neglijențe mici pricinuesc daune mari, uneori ireparabile, fiindcă-i vorba de monumente și bogății istorice.

Se cunună concubinii. Duminica trecută a avut loc în comuna Urviș de lângă Beiuș solemnitatea impresionantă a cununiei religioase a 60 perechi de concubini. Actul cununiei s'a desfășurat în prezența P. S. Episcop Dr. Nicolae Popovici, de un sobor de preoți, fiind de față popor număros din toate satele vecine. Nașul căsătoriilor a fost col. Georgescu Dumitru, prefectul județului.

P. S. Episcop Nicolae a rostit o predică înălțătoare în care vorbind de sfințenia nunții a lăudat hotărârea concubinilor de a împlini taina Bisericii și a trăi după rânduelile ei. Aceeaș laudă se cuvine și preotului, care a pus tot sufletul în realizarea acestui eveniment religios, cu răsunet atât de puternic în rândurile poporului.

Câți avocați sunt în Cluj? După o statistică recentă întocmită de baroul avocaților din Cluj, prezidat de preadestoinicul avocat Al. Dragomir, avem în capitala Ardealului următorii avocați: totalul este de 411 definitivi și 113 stagieri, adică de 524. Dintre cei definitivi: români 213, unguri 82, ovrei 106, germani 10; iar dintre stagieri: români 56, unguri 30, ovrei 21, germani 5 și armeni 1.

Este un număr excesiv, care trebuie redus treptat, spre a nu ajunge la somaj și la alte efecte dăunătoare neamului nostru. Ceeace baroul avocaților a și făcut, ștergând pe unii și refuzând trecerea altora pe tabloul decanatului. Căci reducerea avocaților înseamnă de sigur și reducerea proceselor.

Un nou director al Presei. Săptămâna trecută a fost instalat în postul de director al presei din Ministerul Propagandei dl Ion Dragu, un bun gazetar, care mai îndeplinește această funcțiune în anii trecuți. Noul director a fost pe vremuri redactor la ziarul „Patria” din Cluj. Îi urăm succes în slujba însemnată ce i-a încredințat-o dl E. Titeanu distinsul subsecretar de Stat dela Propagandă.

Incă un lot spre Palestina. În urma revizuirii cetățenilor, 500 tineri

ovrei, au fost găsiți fără acte în regulă și deci, obligați a părăsi țara, s'au imbarcat pe un vapor la Constanta. Ei și-au propus să imigreze în Palestina, dacă vor fi primiți de autoritățile engleze de acolo. Noi le urăm drum bun, în speranța că alte convoiuri le vor urma exemplul.

Alegerea noului Patriarh al Romei. Ziarele anunță că în curs de 18 zile se va proceda la alegerea urmașului Pius XI-lea. Se știe că ea se face de colegiul celor 62 cardinali din toată lumea strânsi în conclave, la Vatican, unde rămân închiși timp de 10 zile și repetă votul secret până când unul din candidați va întruni două treimi din numărul voturilor exprimate valabil.

Dintre cei 62 cardinali 35 sunt italieni, iar restul împărțiți pe diferite națiuni din lume, ceea ce asigură scaunul din cetatea Vaticanului tot unui episcop de origină italiană. Proportia aceasta etnică a fost introdusă de răposatul papă, în urma acordurilor încheiate cu Mussolini în 1929, spre a exclude instalarea unui străin în suprema demnitate ierarhică din urbea eternă, ce trebuie să fie numai a italienilor.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 1103/1939.

Comunicat oficial.

Se atrage atențiunea P. C. Preoți asupra faptului, că *Duminică în 19 Februarie crt.*, la sf. Liturghie trebuie scoase agnețele pentru liturghiile înainte sfințite.

Săvârșirea acestora este obligatorie în toate parohiile din eparhie, în decursul postului Invierii Domnului Miercuri și Vineri.

Deasemenea se vor sluji în toate bisericile:

Miercuri seara, la vecernie, Paraclisul Maicii Domnului, iar *Vineri* seara, la vecernie: Acaștul Domnului nostru Isus Hristos.

Cluj, 14 Februarie 1939.

Consiliul eparhial.

Nr. 596—1939.

Comunicat.

Invităm on. preoțime să înainteze până cel mult la *1 Martie a. c.* toate rapoartele pe anul 1938 la oficiile protopopești în vederea pregătirii din bună vreme a rapoartelor generale către adunarea eparhială.

Cluj, la 10 Februarie 1939.

Consiliul eparhial.

Nr. 810—1939.

Comunicat.

În urma dispozițiilor Sf. Sinod privitoare la uniformizarea serviciilor divine atragem atențiunea preoțimei noastre în special asupra următoarelor:

1. La troparul „Mântuește Doamne poporul tău” se va rosti totdeauna la fel fraza „biruință regelui nostru asupra celor protivnici dăruște-i”.

2. La Utrenie, vecernie liturgie, și celelalte servicii divine la ectenia pentru M. Sa Regele se va adăuga totdeauna „dreptcredinciosul nostru Rege”.

3. La citaniile pentru bolnavi etc. se va intercala și „pentru cei robiți

„VATRA”, Institut de Credit și Economii s. a., în Cluj.

Inscrisă în Registrul Bancar sub Nr. 7/1934.

CONVOCARE.

(10)1-1

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Vatra”, s. a. în Cluj se invită în sensul statutelor la

a XXXII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Cluj, la **14 Martie 1939, la orele 10 a. m.**, în localul institutului (Str. Regina Maria 47). În caz, că la această adunare nu s'ar prezenta numărul acționarilor cerut de statute, prin aceasta se convoacă adunarea generală ordinară, în sensul Art. 13 din statute, pe ziua de **21 Martie 1939, la orele 10 a. m.**, cu aceeași ordine de zi.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul Consiliului de administrație și cenzori despre rezultatul gestiunii anului 1938.
3. Deciziune asupra bilanțului anual, în baza acestor rapoarte și darea absolutului Consiliului de administrație și cenzori.
4. Deciziune asupra împărțirii beneficiului net.
5. Satorirea mărcilor de prezență pentru membrii Consiliului de administrație și retribuția cenzorilor, precum și a cheltuelilor de călătorie.
6. Alegerea a 1 membru în Consiliul de administrație pe durată de 1 an.
7. Eventuale propuneri.
8. Închiderea adunării generale.

Domnii acționari, cari voiesc să participe la adunarea generală sunt rugați a-și depune acțiunile cel mult până la **12 Martie 1939** la cassa institutului sau la instituturile membre la „Solidaritatea” conform Art. 11 din statute.

Consiliul de administrație.

Domnului să ne rugăm așa cum este prevăzut în cartea de ritual.

În general preoții să se țină strict de cele prescrise în cărțile de ritual fără a face modificări.

Cluj, la 10 Februarie 1939.

Consiliul eparhial.

Comunicat.

Jurnalul Consiliului de Miniștri Nr. 2574 din 13 Octomvrie 1938. Mon. Of. Nr. 32 din 8 Febr. 1939:

„Consiliul de Miniștri, în ședința sa dela 13 Octomvrie 1938,

Luând în cercetare referatul d-lui ministru al cultelor și artelor Nr. 27.832 din 1938;

Văzând dispozițiunile art. 18 din legea regimului general al cultelor,

Decide:

Art. I. — Toate cultele vor oficia servicii religioase la solemnitățile naționale și la cele ale familiei domnitoare.

Ora când se vor oficia aceste servicii religioase va fi fixată în fiecare județ de prefectul județului.

Art. II. — În afară de cazul când legi, regulamente, sau dispozițiuni speciale nu dispun participarea în corpore la serviciile religioase ce se vor oficia la solemnitățile naționale și la cele ale familiei domnitoare, vor lua parte șefii autorităților de Stat, județ sau comună și ai instituțiilor depinzând de acestea, cum și comandantul celei mai mari unități din garnizoană; ei vor participa la serviciul religios ce se va oficia la biserica ortodoxă română din localitate.

La bisericile sau casele de rugăciune ale celorlalte culte, vor participa delegați ai șefilor autorităților arătați la alineatul precedent și ai armatei. În măsura posibilului, acești delegați vor aparține cultului bisericii sau casei de rugăciune unde se oficiază serviciul religios.

Art. III. — Dacă la solemnitate ia parte și trupa sub arme, aceasta va participa la serviciul religios dela biserica ortodoxă. La serviciul religios dela aceeași biserică vor participa și premilitarii. Se vor trimite delegațiuni la bisericile sau casele de

rugăciune ale celorlalte culte, dintre credincioșii acelor culte.

Art. IV. — Elevii școlilor de Stat vor participa în corpore la solemnitatea dela biserica ortodoxă. Delegațiuni dintre elevii aparținând celorlalte culte, vor fi trimise la bisericile și casele de rugăciune aparținând acelor culte.

Elevii școlilor confesionale vor participa la serviciile religioase ce se vor oficia la bisericile sau casele de rugăciune ale cultelor cărora elevii aparțin.

Art. V. — Cu executarea dispozițiilor acestui jurnal se însărcinează miniștrii: cultelor, internelor, apărării naționale, aerului și marinei și educațiunii naționale.

Miron, Patriarhul României; Episcop N. Colan, general dr. N. Marinescu, Gh. Ionescu-Sisești, N. Petrescu-Comnen, general Gh. Argeșeanu, Victor Iamandi, Gh. P. Teodorescu, M. Ghelmegeanu, D. Constantinescu, Armand Călinescu”.

Cluj, la 10 Februarie 1939.

Consiliul eparhial.

Oficiul protopopesic ort. rom. Bistrița.

Nr. 583/1938 prot. (7) 3—3.

CONCURS

Se publică concurs pentru întregirea parohiei de cl. II *Cuşma* din protopopiatul Bistrița, jud. Năsăud, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. În lipsă de casă parohială. Consiliul parohial va pune la dispoziție locuință potrivită.

3. Sesiune parohială 12 jug. pământ cultivabil de calitate bună.

4. Venitele stolare obicinuite.

Candidații își vor înainta cererea cu documentele prescrise Consiliului eparhial în termenul legal.

Bistrița, la 30 Ianuarie 1939.

Oficiul protopopesic ort. rom. Bistrița în înțelegere cu Consiliul parohial din *Cuşma*.

Pr. V. Mureșian, adm. prot.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.